

Prin rugăciune și credință spre cinstea altarelor; să ne rugăm pentru beatificarea episcopilor greco-catolici, morți în faimă de martiri sub regimul comunist



NAȘTEREA DOMNULUI

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Revistă de spiritualitate și de cultură creștină a Societății
„EPISCOP DR. IOAN SUCIU”
Anul XX Nr. 12 (233) decembrie 2013

Biserica noastră în Sărbătoare

Biserica sfântă a lui Cristos este, **o comunitate de credință, de speranță și de iubire, ca organism vizibil; El o susține fără încetare și, prin ea, revarsă asupra tuturor harul și adevărul**” („Catehismul Bisericii Catolice”, Arhiepiscopia Romano-Catolică de București, 1993, p.177). Misiunea Bisericii este **„a-l face pe Cristos prezent oamenilor. Ea trebuie să-L vestească, să-L arate, să-L dăruiască tuturor”**. Și aceasta o face Biserica de mai bine de 2000 de ani; ea face să se audă în lume **„Vestea cea Bună”**, aceea că la Betleem Dumnezeu s-a revelat în fața oamenilor: **„...Cuvântul s-a făcut trup și a locuit între noi”** (In 1, 1-18). În timpul Crăciunului, privim cu gândul și inima grota și ieslea săracă în care a coborât Isus pe pământ, privim pe Sfânta Fecioară și pe Sf. Iosif, ecouri din cântecul îngerilor **„Mărire întru cele de Sus lui Dumnezeu și pe pământ pace între oameni de bunăvoie!”** ajung până la noi. Dar ce taină este dincolo de grotă? Cum a fost posibil ca acel plăpând Prunc să schimbe radical lumea și cursul istoriei? Cu adevărat, ne găsim în fața unui mare și tulburător mister al lui Dumnezeu: Fiul lui Dumnezeu, prin opera Spiritului Sfânt, s-a întrupat în sânul Preacuratei Fecioare Maria. Această veste este aducătoare de speranță și bucurie, dă sens înalt vieții noastre.

La acest Crăciun, de la Roma, Mesajul **„Urbi et Orbi”** al Papei va ajunge peste tot în lume - creștinismul nu are frontiere -. Din nou ne vom aminti că Sărbătoarea Nașterii Domnului este **„cea mai umană sărbătoare a credinței, pentru că ne face să simțim cel mai profund umanitatea lui Dumnezeu. Nicăieri altundeva nu se simte, precum lângă iesle, ce înseamnă că Dumnezeu a vrut să fie „Emanuel” - un „Dumnezeu cu noi”**. În fața dificultăților și răului din lume, a fragilității noastre, putem trăi sentimentul reconfortant că nu suntem singuri.

Vom reauzi **„Vestea cea Bună”** de la Episcopii și preoții noștri - Cuvântul Bisericii noastre Greco-Catolice -, chemarea ei ca să trăim deplin bucuria Crăciunului, personal și în comunitate. Dar chemarea Bisericii ne obligă să răspundem la unele întrebări, și nu ne este prea ușor. Se ridică mai ales două întrebări care impun două răspunsuri: **„Îl primim pe Isus în viața noastră?”** și **„Cum transmitem bucuria Nașterii Domnului celor de lângă noi și celor care nu știu cum să o trăiască?”**

Putem dăruia doar ceea ce avem. Ca să facem să ajungă la ceilalți bucuria Crăciunului, în primul rând trebuie noi să o avem în inimă. În comunitatea din Biserica noastră descoperim că relația cu Dumnezeu nu înseamnă doar „eu” și „El”, ci și „noi” și El. Azi, uneori, în societate se aude expresia „Dumnezeu, da – Biserică, nu!”. Dar adevărul ne este dat de Biserică, iar puterea rugăciunii, a credinței și a iubirii trăite în Biserică și cu Biserica este cea care va aduce pe Pruncul Divin în lume și în suflete și odată cu El, bucuria Sărbătorii.

Iar noi, în acest timp Sfânt al Nașterii Domnului, să fim purtătorii bucuriei și a luminii venite de la Betleem.

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Despre rugăciune

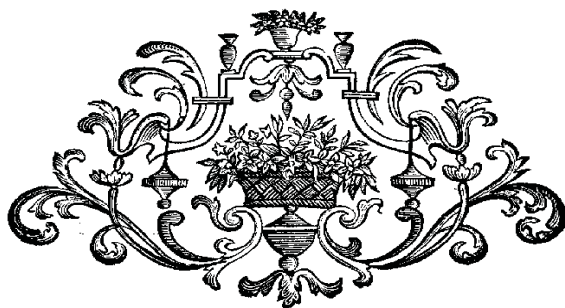
Somnolența din timpul rugăciunilor noastre poate veni dintr-o cauză firească: de a nu fi dormit suficient, din oboseală, din pricina vârstei, dar poate veni și din răutatea diavolului. Împotriva somnolenței sunt mijloace, cel mai simplu este să ne ridicăm în picioare.

Cesarie în „Dialogurile” sale spune că un călugăr din Ordinul Cistercian adormea des în timpul rugăciunii. Odată, i s-a arătat Isus Cristos răstignit, cu spatele întors, și i-a spus: „Pentru că ești trândav și leneș, nu ești vrednic să-mi vezi fața”.

Părintele spiritual

din Alfonso Rodriquez, SJ

“Calea Desăvârșirii Creștine”, vol. I,
Oradea 1933



S U M A R

Editorial.....	2	Crăciunul în viața și poezia	
Recensământul.....	4	Sfântului Francisc de Assisi.....	12
“Episcopul Atansie Anghel” -		Noaptea magică	
Făuritorul Sfintei Uniri.....	5	a nașterii Domnului.....	15
Pagini bilingve.....	10	În noaptea asta.....	19

Recensământul

„Și a fost în zilele acelea, ieșit-a poruncă... să se scrie toată lumea”

Luca 2,1

Cu nașterea lui Isus oamenii pământului se vor împărți, acei care urmează pe Cezarul și acei care urmează pe Regele Hristos.

Se face recensământul partizanilor.

Ai Cezarului sunt închinătorii la idoli.

Ai lui Hristos sunt toți fiii pământului cu „bună voie”.

Îngerii risipesc în vânturi, sub stele clipitoare, în frig de noapte, **insigna** celor ce aparțin Micului Născut în Peșteră.

„...Pace oamenilor de BUNĂ VOIRE!”

Numai acestora pace; numai ei o merită, numai cei dornici de bine. Voința bună face pe om bun, zice Kant. **„Nu este pace celui păcătos”**, spune Sfânta Scriptură.

Război celor răi și fățarnici, celor murdari și îngâmfați, război lui **Irod** din fiecare om de „rea voie”.

Tinerii frați, tinere surori, să grăbim să ne înscriem numele noastre în Registrele de recensământ a Regelui Hristos prin credință, prin iubire, prin bunăvoie.

Să-L primim puri în Viflaimul sufletelor noastre.



Episcop Ioan SUCIU

„Episcopul Atanasie Anghel” - Făuritorul Sfintei Uniri

1713-300-2013

„Biserica este pentru mine ceva mult prea important, reprezentând, în cel mai adânc sens, patria mea”.

Joseph Cardinal Ratzinger-Papa Benedict al XVI-lea

„Ție-ți aducem, o Sfântă Unire, omagiul recunoștinței pentru binefacerile, ce în curs de două veacuri cu prisosință le-ai revărsat asupra poporului român”.

Augustin Bunea

Cardinalul Newman, printr-o iluminare a Spiritului Sfânt, a părăsit Biserica Anglicană după ce a descoperit Biserica Catolică. În acel moment crucial din viață, a trăit bucuria deplină, un entuziasm pe care nu l-a mai pierdut niciodată.

Aceste sentimente le-a cunoscut și Episcopul Atanasie Anghel, făuritorul Unirii de la 1700, și ele i-au rămas puternice în inimă până în ultima clipă a vieții, transmițându-le peste veacuri. Cu deplină fidelitate față de actul Unirii, **„aflat pe patul morții, Atanasie i-a îndemnat pe preoții din jurul său să rămână uniți”**.

La 300 de ani de la trecerea sa în eternitate, drept omagiu adus Episcopului care a înfăptuit Unirea **„și implicit, închinată Unirii religioase cu Roma”**, a fost tipărită antologia **„Episcopul Atanasie Anghel” - Făuritorul Sfintei Uniri – 1713–300-2013**, volum editat de Mitropolia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Arhiepiscopia Majoră, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2013, sub îngrijirea prof. Ion Buzași și Ion Moldovan.

Despre Unirea cu Roma a Bisericii Române din Transilvania nu s-a scris întotdeauna obiectiv, de cele mai multe ori s-a scos în evidență drept cauză determinantă doar factorul social – politic, privilegiile obținute de clericii români uniți, aceleași cu ale clerului latin, ignorându-se factorul religios. Aceste privilegii primesc din partea istoriografiei ortodoxe **„o importanță absolută și negativă, negându-se orice semnificație religioasă”** (Mitropolia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Arhiepiscopia Majoră, „Episcopul Atanasie Anghel, Făuritorul Sfintei Uniri, 1713-300-2013, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2013, p.179). Aceași interpretare este și în istoriografia din perioada comunistă.

A înțelege adevărul cauzelor care au dus la Unirea de la 1700, presupune o perfectă cunoaștere a realității religioase, sociale și politice a Transilvaniei secolelor al XVII-lea și al XVIII-lea. Motivul religios al Unirii este real și cuprins în „Declarațiile oficiale și solemne de unire” ale Episcopilor

(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

Teofil și Atanasie Anghel. Declarația lui Teofil din 21 martie 1697, susține Marcel Stirban în studiul său, afirmă acest adevăr. Declarația este semnată de Mitropolit, „prevăzând-o cu pecetea episcopală și aceea a Sinodului”: **„Noi Teofil , cu mila lui Dumnezeu, episcopul bisericii românești din Ardeal și din părțile Țării ungurești, lui împreunate și tot clerul aceleași biserici, lăsăm pomenire prin scris aevea acestea tuturor căroră se cuvine cumcă în trecuta lună a lui februarie când am avut sărbor mare la Bălgrad cu o inimă am hotărât ca să ne întoarcem în sânul Sfintei Maici biserici romano-catolicești și iarăși să ne reunim cu ea, toate acelea primindu-le și crezându-le care ea le primește, le mărturisește și le crede și mai întâiu mărturisim acele patru puncte, în care până acum ne-am dezbinat”** (Op. cit., p.119). Episcopul Teofil moare, probabil otrăvit, iar continuarea actului de Unire o preia urmașul său, Mitropolitul Atanasie Anghel. **„Declarația de Unire din 7 octombrie 1698 dată și semnată de episcopul Atanasie și 38 de protopopi întruniți în Sinod la Alba Iulia”** reafirmă cu claritate adevărul, mărturisește același autor: **„Judecând schimbarea acestei lumi înșelătoare și nestarea și neperirea sufletelor, căruia în măsura mai mare trebuie a fi decât toate, din buna noastră voie ne unim cu Biserica Romei cea catolicească și ne mărturisim a fi**

mădularele acestei Biserici sfinte..” (Op.cit., p.124).

De asemenea, nu trebuie uitat caracterul misionar al Bisericii lui Cristos. Biserica Catolică a trimis misionari **„până la marginile pământului”**, prin ei creștinismul a ajuns în cele mai îndepărtate părți ale lumii: America, China, India, Japonia, Australia și întregul Orient îndepărtat.

Pentru Europa, obiectivul central a fost și este reunificarea Bisericii Răsăritului cu Biserica Apusului, obiectiv a cărui realizare s-a deschis prin Conciliul de la Florența (1438-1439). Unirea Bisericii românilor din Transilvania cu Biserica Romei **„trebuie privită ca o realizare în cadrul planului mare de unire generală dintre Biserica Orientală și cea Latină”**, gândite la sfârșitul secolului al XVII-lea **„de mintea unor bărbați cu vederi largi din cadrul Bisericii Catolice”**, afirmă Mons. Octavian Bârlea (Op. cit., p.43). Prin acceptarea „celor patru puncte florentine”: primatul papal, Purgatoriul, azima și Filioque, Bisericile care doreau să se unească cu Roma, sau părți din Biserică, deveneau parte din Biserica Catolică, **„păstrând integral propriu patrimoniul răsăritean”**.

Articolele și studiile documentare ale autorilor **„din generația mai veche și mai nouă”**, aflate în volum, aduc cititorilor adevărul Unirii, iar paginile literare exprimă **„calda recunoștință”**

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

față de Episcopul Atanasie Anghel, făuritorul Unirii prin care ne-am înapoiat în Biserica Catolică de care am fost ruși, fără voia noastră, prin Schisma din 1054.

Antologia cuprinde zece lucrări: „Începuturile Sfintei Uniri” - Augustin Bunea; „La mormântul Mitropolitului Atanasie Anghel, întemeietorul Unirii cu Roma” -

Elie Dăianu;

„Unirea Românilor (1697-1701)

- Octavian Bârlea;

„Unirea românilor din Principatul Transilvaniei cu Biserica Catolică” -

Marcel Știrban;

„Biserică, putere și cultură:

biografia

episcopului Atanasie” - Iacob Mârza;

„Mitropolitul Atanasie Anghel, protector al culturii românești” - Eva Mârza;

„Atanasie Anghel, ierarhul greco-catolic al Albei-Iulia (1698-1713) - Pr. Cristian Barta;

„Prin Unire am ieșit din preistorie” - Viorica Lascu;

„Numele de început” - Ion Brad - și „Augustin Bunea despre

Sfânta Unire înfăptuită de Episcopul Atanasie Anghel” - Ion Buzași.

Cea mai mare parte a autorilor scot în evidență situația Bisericii românilor din Transilvania și a românilor înaintea Unirii cu Biserica Romei, cu deosebire Augustin Bunea, Mons. Octavian Bârlea, Pr. Cristian Barta și Marcel Știrban. În Transilvania timpului erau trei națiuni „recepte”:

sașii, ungurii și secuii, și patru religii recunoscute, religia catolică, calvină, luterană (evangelică) și unitariană. Fără să fie recunoscuți ca națiune, românii erau considerați, „niște pribegi”, „tolerați” în Transilvania

„până le va plăcea domnilor și pământenilor” - condiția românilor, condiția de iobagi.

Cu două secole înaintea Unirii, „sub principii independenței ai Transilvaniei”, devenit dominant, calvinismul se propagă intens printre români. În secolul al XVII-lea, procesul

(continuare în pag. 8)



de calvinizare al românilor este tot mai agresiv, se tipărește **„Catechismul calvinesc” de la Bălgrad - 1640** și alte cărți cu un conținut calvin, iar superintendentul calvin se intitula **„episcop al valahilor”**. Biserica Ortodoxă era dependentă de puterea calvină, erau deja episcopi ortodocși-calvini, mitropolitul și sinodul sunt complet lipsiți de putere, un număr mare de români trec la calvinism. Procesul de calvinizare ducea la pierderea adevărilor de credință ale Bisericii Universale și a identității răsăritene în favoarea **„unor elemente doctrinare inspirate din teologia calvină”** și, în paralel, la deznaționalizarea românilor.

După înfrângerea turcilor sub zidurile Vienei, în 1683, s-a sperat în unirea Bisericii Apusului cu cea a Răsăritului. Având în vedere situația din Transilvania, în toate aceste condiții, Împăratul Leopold I, în 1692, **„declară că toți preoții orientali, care se vor uni cu Biserica Romei, se vor bucura de toate drepturile și privilegiile clerului catolic de rit latin”** (Op. cit., 140). Este deci explicabilă preocuparea Mitropolitului Teofil și a lui Atanasie Anghel pentru **„a salva identitatea confesională și românească a clerului și a credincioșilor”**, a Bisericii. Atanasie Anghel - Anghel Popa înainte de a se călugări - din adâncă credință și iubire față de Biserica sa, a avut curajul să se îndepărteze de Biserica Calvină și împreună cu preoții săi să realizeze Unirea cu Roma.

„Declarația de unire din 7 octombrie 1698” are două post-scripturi, unul dintre ele este următorul: **„Însă întru acest chip ne unim și ne mărturisim a fi mādulariile sfintei catolicești biserici a Romei, cum pe noi și rămășițele noastre din obiceiul bisericii noastre a răsăritului să nu ne clătească...”** (Op. cit., p.125).

Trebuie menționat un adevăr mărturisit: Unirea cu Roma s-a făcut **„din buna noastră voie”**, Mitropolitul și Sinodul au avut libertatea să se unească cu una din cele patru religii „recepte”, și au ales Biserica Romei, dar fără presiuni. **„O încercare de a aduce pe necatolici la Biserica Catolică cu forța nu a fost făcută în Transilvania niciodată”**, menționează în studiul său Octavian Bârlea.

Sinodul din 5 septembrie 1700, reînnoiește actul Unirii cu Roma, documentul fiind semnat de Mitropolitul Atanasie, de 54 de protopopi și 1593 de preoți. **„Acesta a fost cel mai mare sinod al românilor din Ardeal, la care, afară de cei chemați, se adunase mulțime mare de popor...”** (Op.cit., p. 139).

La scurt timp, în 1699, Împăratul dă prima **„Diplomă Leopoldină”** prin care se recunosc Bisericii Române Unite cu Roma aceleași drepturi ca și cele ale Bisericii Romano-Catolice. A doua **„Diplomă Leopoldină”** - 1701 menționează din nou aceleași drepturi cu Biserica Romano-Catolică pentru

(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

Biserica Unită și preoții uniți cât și ieșirea din iobăgie a țărânimii unite.

Odată născută Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, a început o luptă îndârjită împotriva ei din partea Guvernului din Ardeal și a Dietei, calvine, și a Bisericii Ortodoxe din Principate. Fiind la București în timpul consacrării de episcop a lui Atanasie Anghel, Mitropolitul Dositei al Ierusalimului îi dă acestuia instrucțiuni severe, printre care și aceea de a nu folosi limba română la serviciile religioase, ci numai „slovneasca sau elineasca”.

Întemeiat, Papa Ioan Paul al II-lea, la al treilea Centenar al Unirii Bisericii Greco-Catolice din România cu Biserica Romei, a mărturisit: „**Drumul Bisericii Greco-Catolice din România nu a fost niciodată ușor, după cum demonstrează vicisitudinile sale. În decursul veacurilor i s-a cerut acesteia o dureroasă și grea mărturie de fidelitate față de exigența evanghelică a unității**”.

În studiul său, „Biserică, putere și cultură: biografia episcopului Atanasie”, Iacob Mârza, în urma analizei atitudinii potrivnice Unirii, afirmă: „**Atitudini dintre cele mai diverse, ca formă de manifestare, contra Unirii religioase n-au întârziat să apară, dacă ținem seama de consecințele imediate și îndepărtate...**” (Op.cit., p.158). Toate

aceste atitudini potrivnice Bisericii Greco-Catolice sunt bine cunoscute și consemnate de istorie, iar noi, cei de azi, le vedem sub ochii noștri. Dacă în 1705 Patriarhul Calinic al Constantinopolului l-a excomunicat pe Mitropolitul Atanasie Anghel, noi, greco-catolicii, de 300 de ani îi cinstim memoria, conștienți că îi datorăm întoarcerea la Biserica Romei, Biserica Credinței noastre și a străbunilor noștri de la formarea noastră ca popor creștin.

Timpul nu a putut șterge mărimea personalității sale: „**Nu a fost minor talentul acestui bărbat, plin de viață și de forță, curajos, vesel [...], de a-și găsi din primul an al episcopatului său, echilibrul în câmpul forțelor de orientări atât de diverse - Calvinism, Ortodoxie, Unire** (Op.cit., p.163).

Pe crucea ridicată pe mormântul ultimului Mitropolit de Bălgrad și primul Episcop al Bisericii Române Unite cu Roma, Mitropolitul Ioan Vancea a scris: „**...și-a guvernat Biserica sa cu țel apostolic până în anul 1714, când plin de râvnă pentru sfânta Unire și Biserică, pentru națiune și patrie, repausând în Domnul, fu înmormântat aci...**”.

Ori de câte ori vom vorbi despre înalta spiritualitate a Bisericii Blajului și despre neasemuitele lui personalități, imaginea primului nostru Episcop ne va fi în gând și în inimă. Prin Unire, susține în articolul său Viorica Lascu,

(continuare în pag. 13)

“C’est ce que derange qui fait vivre”

Cardinal Alexandru Todea

Temoignage de Jean-Claude și Janine Mahieu

Quand Mr. Agofroy nous a contactes pour nous demander si nous accepCe sont eux qui nous ont conduits chez Mgr. Hossu (ou nous avons récupère la clef de l' appartement du Père Mangra parti a Rome pour 10 jours!!!), qui nous ont permis d'être intègres au Lycée greco-ctholique...ou personne ne nous attendait, qui nous ont emmènes a l'Institut Théologique ou l'on nous a dit qu'il nous faudrait revenir en octobre car pour le moment ils n'avaient pas besoin de nous, et enfin au noviciat des Franciscain ou l'accueil a été chaleureux. Et peu a peu une vie pittoresque mais très riche s'est organisée.

De tout cela, ce qui nous a le plus frappe c'est la demande de Mgr. Hossu qui désirait toujours nous parler „entre 4-z-yeux”et qui n'y arrivait jamais. Mais quand nous sommes retournes a Oradea en juillet-aout 1996, un soir a 22 h une dame est venue nous chercher, Mgr. Hossu nous attendait. Il était tres ému. L'enseignement du français n'était pour lui qu'un moyen de contact, un lien d'amitié et surtout pour les jeunes du lycée, il désirait que les professeurs aient un rôle d'éducateurs chrétiens. L'enseignement passait au second plan, c'était un moyen d'éduquer, d'approcher les jeunes pour les aider a se structurer. L'avenir des jeunes l'angoissait. Il aurait voulu que nous restions, toujours. C'était un SOS, et nous n'oublions pas l'expression de son visage, ce soir-la.

Nous-mêmes avons souvent senti, de la part des évêques et recteurs de séminaires, ce souhait ardent de nous voir apporter un soutien modeste soit-il, et écoute, devant l'ampleur de leur désarroi face a des situations désastreuses. (a suivre)

„Ceea ce ne deranjează ne face să trăim”

Cardinal Alexandru Todea

Mărturia lui Jean-Claude și Janine Mahieu

Ei, Otilia și Eugen Bălaș, ne-au condus la Episcopul Hossu (am recuperat cheia de la apartamentul Părintelui Mangra, plecat la Roma pentru 10 zile!!!), Episcopul ne-au permis să ne integrăm în „Liceul Greco-Catolic”, unde nimeni nu ne aștepta. Ne-am dus la Institutul Teologic, acolo ni s-a spus că va trebui să revenim în octombrie, pentru că acum nu aveau nevoie de noi (studenții fiind în vacanță). În fine, la noviciatul franciscan am fost primiți cu căldură. Și puțin câte puțin s-a organizat pentru noi o viață pitorească, dar bogată.

Dincolo de toate, ceea ce ne-a frapat a fost rugămintea Episcopului Hossu ca întotdeauna să vorbim între patru ochi, ceea ce nu s-a întâmplat niciodată. Dar, când am revenit la Oradea, în iulie-august 1996, într-o seară la ora 10.00, a venit o doamnă să ne caute, Episcopul ne aștepta. Era foarte emoționat. Predarea limbii franceze nu era pentru el decât un mijloc de contact, o legătură de prietenie, mai ales pentru tinerii liceeni. Dorea ca profesorii să aibă un rol în educația creștină. Predarea trecea pe al doilea plan, învățământul era un mijloc de educare, o apropiere de tineri pentru a-i ajuta să se formeze. Viitorul tinerilor îl neliniștea. Ar fi dorit să rămânem pentru totdeauna. Era un SOS, și noi nu uităm expresia de pe fața sa.

Noi înșine am simțit adesea din partea Episcopilor și rectorilor Seminarilor dorința arzătoare ca noi să aducem un sprijin, cât de modest, o înțelegere a amploarei neliniștii lor în fața situației dezaastroase.

(va urma)

Crăciunul în viața și poezia Sfântului Francisc

Sfântul Francisc obișnuia să sărbătorească Crăciunul cu o bucurie imensă. „Nașterea Domnului”, „**primul punct de întâlnire dintre Dumnezeu și om**”, „**Sărbătoarea Sărbătorilor**”, cum o numea el, trebuia să se bucure de un fast cu totul special. Măreția Sărbătorii gândită de Sf. Francisc o găsim deopotrivă în viața și scrisul său.

În 1223 a obținut de la Papa dreptul „**de a sărbători Crăciunul cu un fast mai mare și așa cum dorea el**” - și „**dorea să vadă cu ochii săi , cât de mic, cât de omenesc și de umil este Dumnezeu...**”. A ales Greccio, muntele dăruit lui de seniorul Giovanni di Velita, munte „**acoperit de verdeață, care domina pîntenul stîncos al satului său, și valea Rieti, până la munții albaștrii care se zăreau la orizont**”. Într-o grotă transformată în capelă, a instalat o iesle cu paie, și , potrivit tradiției, a adus un măgar și un bou. În entuziasmul său, ar fi dorit ca drumurile care urcau la grotă să fie presărate cu boabe de grâu și alte semințe, ca la această mare Sărbătoare ciocârliile și păsările să aibă mîncarea căutată.

„**La miezul nopții, oamenii din împrejurimi urcară din toate părțile, cu torțe în mâini, cărările de munte scânteind ca niște râuri de lumină. Un preot fu adus ca să officieze slujba, pe iesle, simbolul leagănului, Mântuitorului, acel**



„**presepio**” atît de drag italienilor. Francesco însuși, îmbrăcat în haine de diacon, citi Evanghelia Nativității. Mulțimea, uimită de redescoperirea marelui mister, urmărea cu atenție cele mai mici detalii ale ceremoniei și mulți crezură că-l văd pe Francesco ținând în brațe Copilul scăldat în raze” (Julien Green, „Fratele Francisc - Francesco d’Assisi”, Ed. Științifică, București, 1955, p.117).

În poezie, „il Poverello” transpune sufletul franciscan, căldura inimii, emoția în fața ieslei în care umiliința lui Dumnezeu se arată oamenilor, ca imediat să o regăsească pe lemnul răstignirii, Sfânta Naștere fiind, în gândirea Sfântul Francisc, începutul Patimii prin care Isus Cristos a răscumpărat lumea.

(continuare în pag. 13)

(urmare din pag. 12)

Smerenia prin care Dumnezeu s-a arătat oamenilor în Betleem, **„sub înfățișarea și sărăcia unui copil”**, și continuă să se arate **„sub înfățișarea fragilă a pâinii și a vinului”**, în Sfânta Euharistie, este cântată de Francisc într-un poem de mare înălțime artistică:

*„Tot omul să se cutremure,
omenirea întregă să se clatine
și Cerul să jubileze
atunci când pe altar,
în mâinile preotului
Fiul lui Dumnezeu Celui Viu
Christos, apare.*

*O preaminunată măreție,
O, admirabilă favoare,
O, sublimă umilință,
O, smerită desăvârșire!
Stăpânul universului,
Dumnezeu și Fiu al lui Dumnezeu
se umilește pentru mântuirea noastră.
Se apleacă
În fragila Taină a pâinii.”*

În lirica italiană medievală, în „lauda”, poezia religioasă care exprimă sufletul franciscan **„cu căldura inimii contemplative, înduioșată în fața sărăciei ieslei sau a morții violente a lui Cristos, precum cu bucuria luminii Paștelui”**, Sf. Francisc se impune prin geniul său poetic.

O altă parte a creației lirice a Sf. Francisc o reprezintă psalmii, unii dintre ei alcătuiți pentru timpul Adventului și al Crăciunului. Venirea lui Isus în lumea noastră, în Noaptea

cea Sfântă, este cuprinsă în „Psalmul XV”:

*„...Căci Copilul Preasfânt și iubit ne-a
fost dăruit și s-a născut pentru noi
pe drum și a fost pus într-o iesle, căci nu
mai era*

loc pentru El în casa de poposire.

*Mărire în Cer lui Dumnezeu și pace pe
pământ oamenilor*

De bunăvoință.

.....
*Cântați-i Domnului un cântec nou, voi
țări, toate,
Căci mare este Domnul și vrednic de
laude”.*

Multe din versurile sale, Sf. Francisc le închină Preacuratei - mărturie a evlaviei ce o purta Mariei. **„Salut Preafericitei Fecioare Maria”** ne impresionează prin iubirea ce o poartă Sfintei Fecioare și prin frumusețea imaginilor:

*„Fii salutată Stăpână, Sfântă Regină,
Sfântă Maică a lui Dumnezeu, Marie,
care, fecioară fiind, ai devenit templu și
ai fost aleasă de*

*Preasfântul Tată din Ceruri,
Care te-a sfințit prin Fiul Său Sfânt și
iubit și prin Spiritul Sfânt,
Mângâitorul;
în care a fost și este plinătatea harului și
toată bunătatea.*

Fii salutată, tu, palatul Său.

Fii salutată, tu, adăpostul Său.

Fii salutată, tu, sălașul Său.

Fii salutată, tu, veșmântul Său.

Fii salutată, tu, servitoarea Sa.

Fii salutată, tu, Maica Sa...”

(continuare în pag. 14)

(urmare din pag. 13)

Sfântul Francisc a fost un model pentru poeții franciscani care i-au urmat pe tot cuprinsul Occidentului, din perioada medievală până în zilele noastre. Sunt numeroși, reținem totuși câteva nume: Jacopone da Todi, autorul cunoscutelor, „**Laudi**”, sursă a poeziei mistice și a celui mai dureros „**Stabat Mater**”, Tommasco da Celano, autorul imnului „**Dias irae**”, Jean Pecham (+1292) care este la originea cunoscutei opere „**Stabat Mater**”, și Bonaventura de Beaumont (+1711), cel care a creat „**Christiada**”, epopee în 12 cânturi. Celebrul profesor de la Universitatea din Paris, Frederic Ozanam, a observat spiritualitatea poeziei franciscane medievale și a făcut-o cunoscută. Numele lui Dante Alighieri își găsește și aici locul pentru terținele franciscane create prin care a impus graiul său toscan în întreaga Italie. Sfântul Francisc este cunoscut și iubit în lume pentru sfințenia sa, este prețuit pentru opera sa literară și apropiat tuturor prin „Ieslea Crăciunului”, nelipsită din biserici, din orașe și sate, din familiile credincioșilor de pe tot cuprinsul pământului.

În zilele sfinte ale apropiatului Crăciun, îngenucheați lângă „**Ieslea Pruncului Divin**”, să ne unim în rugăciune cu a Sf. Francisc, cerându-i Pruncului Isus să reverse peste Biserica noastră și peste noi din bogăția darurilor Sale.

O.B.

(urmare din pag. 9)

„Episcopul Atanasie Anghel”...

„am ieșit din preistorie și am pășit în contemporaneitate”.

Înfăptuirea Unirii cu Roma a Bisericii Române din Transilvania la 1700 a dus la „**dispariția Mitropoliei Bălgradului și apariția Episcopiei unite cu Roma**”, a Bisericii Greco-Catolice. Binefacerile Unirii sunt notate de Pr. Cristian Barta prin cuvintele lui N. Iorga: „**....Fără unirea în credință cu împăratul nu era libertatea, prețuirea, recunoșterea demnității umane. Fără unirea cu Roma nu erau școlile mari din străinătate pentru ucenicii români, aspri în ale învățaturii, nu era mai ales acea mare școală pentru inima poporului nostru care a fost Roma însăși**” (Op.cit., p.181). Datorită „**greutăților și circumstanțelor timpului**”, nu toate planurile Mitropolitului Atanasie Anghel, izvorâte din credință și inteligență, și-au găsit împlinirea, dar a deschis căile realizării lor și Blajul le-a dat și le dă viață.

Credința, iubirea față de Biserică și curajul îl definesc pe primul nostru Episcop și-i definesc urmașii, preoții și Episcopii Bisericii Greco-Catolice; Episcopii noștri Martiri le-au mărturisit cu prețul vieții lor.

Omagiului editorial adus prin antologia prezentată „**celui care a fost ctitorul Unirii Religioase de la 1700**”, Mitropolitul Atanasie Anghel, îi alăturăm noi, cititorii, omagiul și recunoștința noastră.

Otilia BĂLAȘ

NOAPTEA MAGICĂ A NAȘTERII DOMNULUI

Nașterea după trup a Domnului Isus Cristos este o Sărbătoare a bucuriei, a iubirii, a unității și a păcii. „Iubirea Tatălui este fundamentul pe care se clădește misiunea Fiului și lucrarea Spiritului Sfânt pentru realizarea unității dintre om și Dumnezeu și între oameni”. (Florentin Crihălmeanu, *Scrisori Pastorale* 2002 – 2012, Ed. Viața Creștină, Cluj-N. 2012, p.427;) La evenimentul din Noaptea Magică a întrupării Cuvântului divin participă întregul univers: cerurile îmbrățișează pământul și invită pe locuitorii săi a se alătura armoniei oștilor cerești pentru a înălța imn de glorie Tatălui Ceresc.

Crăciunul, cum se mai numește această sărbătoare, este celebrat de majoritatea creștinilor, în fiecare an, pe 25 decembrie. Dar data exactă a nașterii lui Isus nu se cunoaște. Evangheliștii Noului Testament au relatat despre nașterea Mântuitorului, dar fără a menționa o dată anume, iar Biserica primului secol creștin nu a sărbătorit nașterea lui Isus. Abia începând cu secolul al II-lea d.Cr. scriitorii creștini au vorbit despre data probabilă a nașterii lui Isus, fără a o considera sărbătoare. La începutul secolului al II-lea d.Cr. Episcopul Telesphorus, conducător al Bisericii din Apus, ar fi susținut că serviciul bisericesc pentru celebrarea Nașterii lui Isus ar trebui să aibă loc în luna decembrie. Însă nu există dovezi suficiente de convingătoare în această privință. Crăciunul a început să fie sărbătorit de către creștini pe 25 decembrie, după cel puțin trei secole de la începerea misiunii de evanghelizare a Apostolilor, și anume, începând cu secolul al IV-lea în Vest și cu cel de-al V-lea secol în Est.

Inițial, Sărbătoarea Nașterii lui Isus era ținută pe 6 ianuarie, când se celebra nașterea, Botezul și primul miracol săvârșit de Isus. Istoricii susțin azi că această Sărbătoare se celebra deja în anul 336 d.Cr. la Roma. Sextus Julius Africanus, călător și istoric creștin, este primul care alege în anul 221 d.Cr. data de 25 decembrie pentru sărbătorirea Nașterii lui Isus, însă această Sărbătoare nu va fi celebrată încă multă vreme de către ceilalți creștini, care preferau data de 6 ianuarie. Împăratul roman Aurelian (214-275 d.Cr.) proclama, în anul 274, data de 25 decembrie drept „*Dies Natalis Solis Invicti*”; „ziua de naștere a soarelui neînvins”. Festivalul era dedicat soarelui invincibil și alungării iernii, fiind promovat în tot Imperiul.

Apoi, în anul 320 d.Cr. Papa Iulius, Episcop al Romei (337-352), a făcut primul pas spre oficializarea Sărbătorii Nașterii Domnului Isus pe 25 decembrie. Odată cu încreștinarea Împăratului Constantin și proclamarea creștinismului ca religie oficială în Imperiu, a început un proces de asimilare a vechilor credințe păgâne, multe sărbători fiind absorbite de creștinism. De pildă sărbătoarea zeului Mithras avea loc pe 25 decembrie. Treptat, data de 25 decembrie a devenit o sărbătoare de referință. Împăratul francilor, Carol cel Mare (742-814 d.Cr.) a fost încoronat de către Papa Leon al III-lea ca Imperator Augustus al Sfântului Imperiu Roman pe 25 decembrie 800 d.Cr. Împărați și personalități influente din diferite epoci ale erei creștine aveau să confirme existența unei Sărbători dedicate Nașterii lui Isus pe 25 decembrie.

(continuare în pag. 16)

(urmare din pag. 15)

Dar au existat și cazuri în care Sărbătoarea Crăciunului a fost interzisă. De pildă, Oliver Cromwell a interzis în Anglia Sărbătoarea Nașterii lui Isus prin așa-numitele „*Legi Albastre*”, între 1647-1660. El s-a opus tradițiilor care însoțeau Crăciunul considerându-le imorale. În anul 1660 a fost înlăturat de la putere, iar legea care interzicea Sărbătorirea Crăciunului a fost abrogată. De asemenea, în timpul mișcărilor de trezire religioasă au existat creștini care s-au opus acestei Sărbători. Puritanii secolului al XVI-lea, care promovau reforma Bisericii Anglicane în conformitate cu principiul „*sola scriptura*”; „numai scriptura”, au fost împotriva zilelor sfinților, a dezlegării clericale de păcate, a nașilor la Botez și a Sărbătorii Crăciunului. Au continuat să promoveze aceste convingeri și în Lumea nouă, unde ei au emigrat.

Descoperite cu câteva decenii în urmă, „Manuscrisele de la Marea Moartă”, incluzând cele mai vechi manuscrise biblice existente, oferă o perspectivă importantă asupra societății iudaice din perioada celui de-al Doilea Templu, asupra momentului nașterii creștinismului și al iudaismului rabinic; sunt foarte importante și în stabilirea datei nașterii lui Isus. Pe baza acestor pergamene și a câtorva versete din Vechiul Testament (1Cr.24,7-18), s-a reușit reconstituirea sistemului recurent sacerdotal de slujire la Templul din Ierusalim pe timpul Noului Testament.

Acum se știe cu certitudine că preotului Zaharia, tatăl Sf. Ioan Botezătorul (Lc.1,13) îi revenea rândul să slujească la Templu în săptămâna cuprinsă între a 24-a și a 30-a zi a lunii a opta din calendarul ebraic, care corespunde lunii

septembrie din calendarul nostru. Din aceste date coroborate cu primele capitole din Evanghelia după Luca, se poate constata că Biserica a păstrat și transmis cu acuratețe date istorice importante pentru creștini, astfel: a) - la sfârșitul lunii septembrie: Zaharia și-a îndeplinit slujirea preoțească la Templul din Ierusalim potrivit timpului în care îi era rânduit să slujească (Lc.1,8). Apoi, soția sa, Elisabeta, a rămas însărcinată tănuind acest eveniment timp de 5 luni (Lc.1,24). Biserica sărbătorește conceperea Sf. Ioan Botezătorul pe 23 septembrie; b) - 25 martie este sărbătoarea Bunei Vestiri: în a șasea lună a sarcinii Elisabetei îngerul Gabriel binevestește Fecioarei Maria că va naște fiu și va chema numele lui Isus. (Lc.1:26-31); c) - 24 iunie, nașterea Sfântului Ioan Botezătorul la trei luni după Buna Vestire; d) - 25 decembrie: la nouă luni de la Bunavestire, se naște în Bethlemul Iudeii Domnul și Mântuitorul nostru Isus Cristos (Lc.2,4-7). Vedem așadar că stabilirea datei Crăciunului este o problemă ale cărei rădăcini coboară în Sfânta Scriptură.

Aspectul cel mai profund este nașterea lui Isus Cristos în inimile și sufletele noastre. Este important fundamentul istoric al oricărei sărbători, însă cu mult mai profundă este semnificația ei spirituală, care primită în suflet cu dragoste, credință și speranță, ne orientează întreaga viață pe calea care duce la mântuirea sufletelor. Ca să descoperim esența Crăciunului, trebuie mai întâi să acordăm un timp special pentru speranță prin post și rugăciune. Nașterea lui Isus este un miracol, care ne orientează viața spre o altă lume; o lume în care liniștea, credința, sensul și consecvența sunt dimensiunile unei schimbări permanente

(continuare în pag. 17)

(urmare din pag. 16)

ale cugetului și definesc esența acestei mari Sărbători.

Liniștea. Într-o lume agitată, e nevoie de liniștea Noptii din Bethleem, de liniștea din sufletul celor ce știu să aștepte cu dragoste și speranță clipa magică a nașterii lui Isus, liniște lăuntrică plină de har și dătătoare de pace și încredere în misiunea mântuitoare a lui Isus. Peștera Bethleemului și pajiștea din apropiere au fost ferite de animația marilor aglomerări umane pentru ca păstorii, cei care vegheau în miez de noapte, să poată înțelege cu claritate mesajul oastei cerești ce lăuda pe Dumnezeu zicând: „*Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie!*” (Lc.2,14). Acesta este mesajul pe care păstorii trebuiau să-l vestească despre Pruncul Isus și care trebuia înțeles nedistorsionat, ci cu multă acuratețe.

Credința. O demonstrează păstorii de pe pajiștea Bethleemului. Oameni simpli, muncitori, care stau sub cerul liber și veghează în taina nopții. Păstorii sunt oameni care găsesc de cuviință să acționeze fără întârziere pentru răspândirea veștii nașterii Pruncului Isus. Ei sunt însuflețiți de o credință curată. Ochii credinței văd dincolo de ceea ce putem percepe cu organele noastre de simț. Prin credință putem percepe esența misterului Întrupării Cuvântului divin și păstorii, în simplitatea lor, au înțeles acest mister și l-au vestit cu încredere deplină.

Sensul. Magii au mers să se închine Pruncului Isus la fel ca și păstorii. Ei sunt înțelepți și au aflat adevăratul sens al venirii lor nu pentru că au știut să găsească pe Pruncul Isus ridicând ochii în sus spre stele, ci pentru că au intuit finalul și au plecat genunchii înaintea Lui.

Consecvența. Iosif oferă lecția supremei consecvențe urmând cu fidelitate planul divin de salvare și ocrotire a Pruncului Isus. Ascultarea de îngerul Domnului și asumarea răspunderii pentru ocrotirea familiei sale sunt mijloacele prin care Iosif dejoacă planurile regelui Irod, de a ucide Pruncul. *Prin ascultare smerită „Iosif se trezește din «somnul rațiunii» din «întunericul rațiunii umane» la lumina revelației îngerești acceptă misterul cu credință; primește cuvântul Scripturii și în tăcere se pune în slujba împlinirii planului divin până la sfârșitul vieții sale. Acceptând să o ia la el pe Maria, acceptă misiunea și își asumă pe deplin toate obligațiile de soț și de tată ocrotitor. De acum înainte el va trăi responsabilitatea misiunii divine primite, în iubirea și respectul față de Pruncul Dumnezeiesc și Preacurata-i Mamă-Fecioară, Maria”.* (Florentin Crihălmeanu, *Scrisori Pastorale* 2002 – 2012, Ed. Viața Creștină, Cluj-N. 2012, p.427;)

Crăciunul este Sărbătoarea bucuriei în care Dumnezeu ne invită, prin Fiul Sau, să fim deschiși unii față de alții; să uităm de prejudecăți; să lăsăm la o parte indiferența și să ne preocupe adevărul despre nașterea lui Isus. Să primim marea Sărbătoare a Crăciunului cu multă liniște sufletească și Isus ne va descoperi lucruri la care nici nu ne-am gândit vreodată! Să căutăm sensul vieții în adevăr și Isus ne va orienta pe calea cea dreaptă spre mântuire! Să dăm voie lui Isus să rămână în inimile și sufletele noastre pe tot parcursul vieții! El ne va da înțelepciunea de a trăi credința cea adevărată, dragostea nepieritoare și speranța înălțătoare, în harul și cu binecuvântarea vieților noastre luminate de Noaptea Magică Nașterii Sale.

Ioan MĂGERUȘAN

Crăciunul în corespondența Episcopilor noștri din anii de persecuție

Mult stimate și iubit Domnule
Profesor,

Mult stimată Doamnă,
„.... În Noaptea Sfântă, în rugăciune
și ardoare. De Sfintele Sărbători stau acasă
la Ariniș [...] Domnul nostru, Copilul
Divin, e cu noi, Stăpân al morții și al vieții
- **Si Deus cum nobis quis contra nos? -**
Nisi portae inferi non praevalerunt eam.
O să cântăm și la Sfântul Crăciun, căci
e și al nostru, **Gloria in excelsis Deo, et**
terra pax hominibus bonae voluntatis -
Pax Christi in regno Christi. Pacea e un
bun și se câștigă cu rugăciuni și jertfe. Iar
Micul Isus care a voit ieslea din Viflaim,
prin înveșmântarea Sa în corp și scutece
omenești ne va întări mereu.

Vă doresc din tot sufletul Sfinte și
fericite Sărbători, cu deplină sănătate.
Iar Anul Nou să aducă pacea mult dorită,
pentru toată lumea de bine, cu ieșirea de
sub glia rece a mormântului.

Cristos se naște, măriți-L, Cristos
din Ceruri, întâmpinați-L, Cristos pe
pământ, înălțați-vă!”

+ I. Dragomir

15 decembrie 1977

Mult stimate și iubit Domnule
Profesor și Mult stimată Doamnă,

„....Am petrecut Noaptea Sfântă în
singurătatea camerei în rugăciuni. Care
sigure ne pot salva. E mare durere și
jale că Magii copilași ai Romei, azi sunt
atât de departe de sânul mamei lor [...] Adevărul
nu poate pieri din lume, nici
ideea de libertate.

Noi credem în Copilul Divin, iubit
și negat de aproape două mii de ani și
totuși real și viu între noi și cu noi”.

+ I. Dragomir
27 decembrie 1977

Mult stimată Domnule Profesor,
„....Ne apropiem de Sfântul și
marele Praznic al Nașterii Domnului,
zicem cu corul îngerilor, **Mărire întru**
cele de Sus lui Dumnezeu, pe pământ
pace între oameni de bunăvoie”. Pace,
ce frumos cuvânt; „**non est pax impis**”.
Cu câtă jertfă se câștigă pacea! Și mai
ales dacă se dorește să nu fie dreaptă, noi
bine știm cum spune Sf. Augustin: „**Opus**
justitiae est pax”. Iar Noul An să ne aducă
acea pace spre binele omenirii întregi și
spre mai mare mărire lui Dumnezeu.

Libertatea e ideea pentru care
a luptat de când e omenirea, sperăm ca
Bunul Dumnezeu să lumineze mințile ca
să se respecte mult trâmbișatele drepturi
ale omului. Biserica noastră, încă în
catacombe, sunt sigur că va învia, nu va
pieri numai dacă va pieri neamul”,

+ I. Dragomir
19 decembrie 1978

(Din Dragomir - Manciualea, „Gânduri
împărtășite”, vol. II, Corespondența
inedită din anii 1970-1984, Blaj, 2012.)

Stimate Domnule Profesor,
„....Să vă audă Cerul și toate cele
(continuare în pag. 19)

(urmare din pag. 18)

strâmbe să se oblească și cele drepte să se sfințească. În rugile mele nu vă uit și cer de la Pruncul Isus să reverse din bogăția darurilor Sale peste fiecare persoană din familia dumneavoastră stropii de rouă necesari pentru continua reînvioreare sufletească [...] Anul Nou, care coincide cu Anul Sfânt, să aducă pentru lumea întreagă, pentru țara noastră și pentru Biserica Unită ceea ce a rânduit Domnul în planurile Sale și ceea ce doriți și dumneavoastră și dorim cu toții”,

+ Alexandru Todea
22 decembrie 1974

(Din Todea-Manciulea, „Gânduri împărtășite”, vol. III, Corespondența inedită din anii 1969-1984.)

Iubite Preasfințite Ioane, Dragul meu naș!

„A trecut marele Praznic al Nașterii Domnului și Anul Nou, binișor, firește, cu mare durere în suflet din cauza lipsei de libertate a scumpei noastre Biserici. Cu sufletul îndurerat și cu rugăciuni am fost printre sufletele bune și alese ale Bisericii noastre și am cerut Micului Copil Divin să ne aducă - dacă-i Voia Lui Sfântă - și bucuria Învierii. Este de la sine înțeles că ne supunem întru toate Planului Divin al Providenței. Urmează acum marea și Sfânta Sărbătoare a Arătării Domnului și apoi Sfântul Ioan Botezătorul; cred că și ziua Preasfinției Tale; în tot cazul, îți doresc tot binele sufletesc și trupesc”,

+I. Dragomir,
3 ianuarie 1975

(Din „Corespondența Episcopului Ioan Ploscaru, 1968-1975).

În noaptea asta

În noaptea asta când coboară
tăcerea albă-n fulgi de nea,
Isus Iubit, întâia oară
eu Ți predau inima mea.
Știu c-ai venit demult, pe lume
și vii în orice an și-acum
s-aduci la oameni bucurie
și să-i îndrepti pe bunul drum.
Să-ntorci pe-acei ce fac păcate
ca să se-abată de la rău,
să se iubească și s-asculte,
Isuse Bun, de glasul Tău.
Știu că la cei ce Te ascultă
mergând pe urma Ta mereu
le faci viața fericită
și-i izbăvești de orice greu...
Și văd ce bun ești Tu, Isuse,
de-aceea iată și eu vin,
Te rog să mă primești la Tine
și-mi vino-n inimă deplin.
Fă-mi sufletul să Te asculte,
fă-mi cugetul mereu curat,
fă-mi pașii mei să umble numai
pe drumul Tău adevărat.
Să fiu în orice zi Isuse
prin vorba mea, prin tot ce fac,
în orice loc, întotdeauna,
cum Tu mă vrei, căci vreau să-Ți plac.

Traian DORZ
www.profamilia.ro



DE SĂRBĂTOARILE CRĂCIUNULUI ȘI DE ANUL NOU DORIM

PSS VIRGIL BERCEA, PREOȚILOR, ORDINELOR

CĂLUGĂREȘTI,

PROFESORILOR, COLABORATORILOR ȘI CITITORILOR

**SĂRBĂTORI BINECUVÂNTATE
ȘI
LA MULȚI ANI!**

Colectivul redacțional

Director: prof. Otilia BĂLAȘ

Secretar de redacție: Pr. Olimpiu TODOREAN

Tehnoredactare computerizată: Pr. Olimpiu Todorean

Adresa: Redacția CALEA DESĂVÂRȘIRII
Str. Gen. Magheru, 3/5 - ORADEA -3700 (BH)